

*Z okazji 75-lecia Urodzin Szanownemu Jubilatowi
Prof. zw. dr. hab. inż. Władysławowi Paszkowi*

*dużo zdrowia,
dalszej aktywnej działalności naukowej i dydaktycznej
oraz wszelkiej pomyślności życzą
Pracownicy Katedry Maszyn i Urządzeń Elektrycznych*

**JUBILEUSZ 75 – LECIA URODZIN
PROF. ZW. DR. HAB. INŻ.
WŁADYSŁAWA PASZKA**

W bieżącym roku przypada Jubileusz 75-lecia urodzin prof. dr. hab. inż. Władysława Paszka, profesora maszyn elektrycznych w Politechnice Śląskiej, wybitnego uczonego, wielce zasłużonego dla rozwoju elektrotechniki w Polsce. Profesor, człowiek niespożytej energii, działał nie tylko w kraju, lecz także poza jego granicami.

Profesor urodził się 27 czerwca 1925 r. w Bielsku-Białej. Zgodnie z tradycją, otrzymał imię Władysław, które przyniósł sobie w dniu urodzin. W czasie wojny nie mógł kontynuować nauki w Państwowym Liceum i Gimnazjum w Bielsku i pracował fizycznie jako uczeń, później czeladnik elektryk w Bielskim Przedsiębiorstwie Montażowym Warsztatów Elektrycznych. Po zakończeniu drugiej wojny światowej ukończył szkołę średnią: małą maturę w Państwowym Liceum i Gimnazjum w Bielsku-Białej, eksternistyczny egzamin dojrzałości w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Gliwicach w roku 1946. W tym samym roku ukończył Wstępny Rok Studiów przy Politechnice Śląskiej w Gliwicach i podjął studia na Wydziale Elektrycznym tej uczelni. Studiował dwie specjalności: maszyny elektryczne i elektronikę, uzyskując w roku 1951 tytuł mgr. inż. elektryka.

Prof. dr hab. Wł. Paszek już od najmłodszych lat wykazywał nieprzeciętne zdolności nie tylko do przedmiotów ścisłych, ale także w dziedzinie nauk humanistycznych. Niezwykle zdolności koncentracji umysłu ułatwiły Mu

**SEVENTY-FIFTH ANNIVERSARY
OF PROFESSOR WŁADYSŁAW
PASZEK'S BIRTHDAY**

Seventy-fifth anniversary of Professor Władysław Paszek's birth falls this year. Professor Władysław Paszek, Ph.D., D.Sc., is an eminent scientist in the field of electric machines. His merits for development of electrical engineering in Poland are outstanding. His indefatigable professional activity has become significant not only in Poland but also abroad.

Professor was born in Bielsko-Biała, Poland, on June 27, 1925. According to the tradition he was given a name Władysław. During the World War II he could not continue his education in the Public Secondary School in Bielsko-Biała. He had to work manually as a pupil, then as an electrical apprentice for the Electrical Assembly Workshops of Bielsko-Biała. In 1946, after the World War II he finished the secondary school. In the same year, having completed the Preparatory Year of Studies at the University of Technology of Gliwice, he became a student of the Electrical Faculty in Gliwice. He received M.Sc. degree in electrical engineering in 1951. He specialised in electric machines and electronics.

Since his childhood Professor Władysław Paszek has had uncommon talents not only for exact sciences but for humanities as well. These gifts enabled him to learn several foreign languages, which has been useful for both his

przyswojenie kilku języków obcych, tak przydatnych w dalszej pracy zawodowej i karierze naukowej.

Jeszcze jako student rozpoczął w 1949 r. pracę w charakterze asystenta w Katedrze Maszyn Elektrycznych Politechniki Śląskiej, zorganizowanej przez prof. dr. inż. Władysława Kołka, a po przejściu prof. Władysława Kołka do Katedry Maszyn i Układów Elektroenergetycznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie przez prof. mgr. inż. Zygmunta Gogolewskiego. Stopień doktora nauk technicznych otrzymał na macierzystym Wydziale w 1958 r. na podstawie pracy doktorskiej pt.: "Niektóre zagadnienia projektowania i szczególne formy budowy amplidyń", która dotyczyła nowoczesnych, jak na owe czasy, wzmacniaczy elektromaszynowych.

Ważnym etapem w dalszym rozwoju naukowym stał się pobyt na stażu naukowo-badawczym w Politechnice Federalnej w Zurichu (Eidgenössische Technische Hochschule Zürich) w latach 1958 – 1959. Zaowocował on wkrótce rozprawą habilitacyjną zatytułowaną: „Stabilizacja napięcia samowzbudnych generatorów synchronicznych”, opublikowaną w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej – Rozprawy habilitacyjne nr 1, Gliwice 1961 r.

Kolejne etapy to: uzyskanie tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego (1972 r.), a następnie profesora zwyczajnego (1987 r.).

Katedra Maszyn Elektrycznych Politechniki Śląskiej przerodziła się w 1979 r., za sprawą Prof. dr. hab. Wł. Paszka, który objął w roku 1966 jej kierownictwo po przejściu na emeryturę prof. mgr. inż. Z. Gogolewskiego, w duży Instytut Maszyn i Urządzeń Elektrycznych. Kierował nim do 1994 r.

professional work and academic career.

In 1949, as a student, he joined the Department of Electric Machines of the University of Technology in Gliwice. He worked there as an assistant. The Department had been organised by Professor Władysław Kołek. After Professor Kolek had left and started working for the Department of Electric Machines and Electric Power Systems of AGH in Kraków Professor Zygmunt Gogolewski became the head of the Department of Electric Machines in Gliwice. Professor Paszek received the Ph.D. degree in technical sciences from his mother Faculty in 1958. The subject of his Doctor's Thesis was „Some problems of design and particular constructions of amplidyne's „. It dealt with dynamoelectric amplifiers which were modern devices in those days.

His stay at the Federal University of Technology in Zurich was an important stage in his academic career. He was there on research practice which lasted from 1958 to 1959. Soon after it he received the D.Sc. degree for the thesis „Stabilisation of synchronous, self-excited generator voltage„. It was published in the Scientific Bulletin of the University of Technology in Gliwice (Rozprawy habilitacyjne Nr 1, Gliwice 1961). In 1972 he was made a professor and in 1987 a full professor.

When professor Z. Gogolewski retired in 1966 Professor Władysław Paszek became the head of the Department of Electric Machines of Gliwice. The Department expanded into the Institute of Electric Machines and Apparatus under Professor's management. Professor Paszek was its director until 1994.

Dzięki pomocy przemysłu maszyn elektrycznych (Zjednoczenia Przemysłu Maszyn i Aparatów Elektrycznych), z którym Profesor współpracował od początku zaangażowania na Politechnice Śląskiej, zbudowano wydzielony budynek Instytutu z dużym pawilonem laboratoryjnym. Instytut współpracował z nowo założoną Fabryką Silników Elektrycznych Małej Mocy SILMA w Zagórzcu i należąca do zespołu fabryką w Kombinacie Maszyn Elektrycznych KOMEL.

Osiągnięcia naukowe Profesora dotyczą głównie nowych konstrukcji i sposobów regulacji maszyn elektrycznych, układów elektromaszynowych i niezbędnego wyposażenia regulacyjnego. Odbiorcami tych prac były: elektroenergetyka, przemysł elektromaszynowy, hutnictwo i górnictwo. W zakresie maszyn synchronicznych podkreślić należy: opracowanie nowoczesnych regulatorów wzbudzenia turbogeneratorów, badanie anormalnych przypadków pracy generatorów i samosynchronizacji generatorów synchronicznych.

Profesor brał udział w opracowaniu nowoczesnych zespołów zasilających elektrofiltry, stosowane w energetyce do odpylania elektrostatycznego gazów spalinowych. Zostały one zastosowane w praktyce. Wdrożenie do produkcji seryjnej tych urządzeń, o parametrach odpowiadających najwyższym standardom światowym, zaowocowało w 1972 r. Zesłową Nagrodą Państwową.

W ramach współpracy z przemysłem maszyn elektrycznych zostały opracowane pod kierunkiem Prof. dr. hab. Wł. Paszka, nowoczesne konstrukcje i systemy regulacji układów elektromaszynowych, wzmacniaczy elektromaszynowych i wzmacniaczy transduktorowych, produkowanych seryjnie przez

Thanks to the help of electric machine industry (Federation of Electric Machines and Apparatus Industry) with which Professor has been co-operating since the beginning of his employment at the University of Technology of Gliwice a new separate building with a big laboratory for the Institute was built. The Institute co-operated with a newly established Factory of Low Power Electric Motors SILMA in Zagórze and with the factory which was a part of Electric Machine Works KOMEL.

Professor's research achievements deal mainly with new constructions and ways of control of electric machines and dynamoelectric systems as well as the necessary control equipment. The works connected with the above subjects were ordered by electrical power engineering, electric machines industry, iron and steel industry and coal- mining.

As far as synchronous machines are concerned one should emphasize: working out the modern controllers of turbogenerator excitation, investigating abnormal cases of generator operation and self-synchronisation of synchronous generators. Professor participated in working out modern devices supplying electro-filters used in power industry for electrostatic dedusting of exhaust gases. They were applied in practice. Series production of these devices, whose parameters were of the world standard, was awarded with the Collective State Prize in 1972.

Up-to-date constructions and control systems of dynamoelectric systems, dynamoelectric amplifiers and transducer amplifiers manufactured by Polish industry were worked out under Professor

przemysł krajowy. Prowadzone były również prace w zakresie optymalizacji nowoczesnych konstrukcji maszyn prądu stałego i maszyn indukcyjnych, przystosowanych do ich zasilania z układów przekształtnikowych.

Na potrzeby przemysłu hutniczego zostały opracowane nowe tyrystorowe układy zasilania i regulacji cyklokonwerterów w napędzie samotoków hutniczych, produkowanych seryjnie i wdrożonych na dużą skalę w przemyśle.

Powyższe opracowania nie mogły się obyć bez szeroko zaplanowanych badań teoretycznych. Badania te dotyczyły zjawisk nieustalonych i regulacyjnych w maszynach synchronicznych, maszynach indukcyjnych, przebiegów komutacyjnych w maszynach prądu stałego, analizy zjawisk w silnikach liniowych, syntezy układów tyrystorowych, współpracujących z silnikami prądu stałego i przemiennego.

Wyniki działalności naukowej Profesora stały się, między innymi, przedmiotem publikacji książkowych na bardzo wysokim poziomie. Są to:

- Uszkodzenia maszyn elektrycznych, WNT, Warszawa 1967,
- Zastosowanie wzmacniaczy magnetycznych do układów regulacji napięcia, PAN, Warszawa 1967,
- Wzmacniacze elektromaszynowe i transduktorowe w przemyśle ciężkim, Wyd. Śląsk. Katowice 1972,
- Stany nieustalone maszyn elektrycznych prądu przemiennego, WNT, Warszawa 1986,
- Dynamika maszyn elektrycznych, Wyd. Helion, Gliwice 1997.

W dorobku piśmienniczym znajduje się ponad 200 publikacji naukowych w postaci artykułów w znanych czasopiśmie (Archiv für Elektrotechnik, Elektrotechnik und Maschinenbau,

Władysław Paszek's leadership as a result of his co-operation with electric machine industry. Works dealing with the optimisation of modern constructions of dc and induction machines adapted for supplying from inverters were performed as well. New thyristor supply and control systems of cycloconverters in the roller table drive, mass-produced and implemented in industry on a large scale were worked out for iron and steel industry. The mentioned above constructions and systems required thorough theoretical investigations. The investigations dealt with transients and control effects in synchronous and induction machines, commutation in dc machines, analysis of phenomena in linear induction motors, synthesis of thyristor systems co-operating with dc and ac motors.

Professor is the author of several books of very high standard in which he presented the results of his research work. They are:

- Defects of electric machines. WNT, 1967,
- Application of magnetic amplifiers to voltage controllers. PAN, 1967,
- Dynamoelectric and transducer amplifiers in heavy industry. Śląsk, 1972,
- Transient states of ac electric machines. WNT, 1986,
- Dynamics of electric machines, Helion, 1997.

Professor has published over 200 technical papers in well-known scientific journals (Archiv für Elektrotechnik, Elektrotechnik und Maschinenbau, Elektrische, Elektrizestwo, Elektrotechnika), has presented his papers at important

Elektrie, Elektrizestwo, Elektrotechnika) i referatów prezentowanych na znaczących konferencjach zagranicznych (International Conference on Electrical Machines ICEM, International Symposium on Electromagnetic Fields in Electrical Engineering ISEF) i licznych konferencjach krajowych. Intensywna działalność wynalazcza obejmuje 14 patentów współautorskich.

Jak już wspomniałem, Profesor powołał do życia duży Instytut Maszyn Elektrycznych. Za Jego przyczyną powstał jednocześnie specjalny obiekt z przeznaczeniem na pracownie i laboratoria Instytutu, sponsorowany przez krajowy przemysł elektromaszynowy. Profesor stał się dzięki temu współbudowniczym Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej.

Autorytet tego Wydziału budował także, a może przede wszystkim, formując i rozwijając znaną szkołę naukową w dziedzinie konstrukcji maszyn elektrycznych i zastosowań w napędzie elektrycznym zautomatyzowanym.

Owoce osiągnięć w szkoleniu kadry jest imponująca liczba 40 wypromowanych doktorów nauk technicznych, z których wielu uzyskało tytuły naukowe lub pełni odpowiedzialne funkcje w instytucjach naukowo-badawczych i w przemyśle.

O autorytecie międzynarodowym Prof. dr. hab. Wł. Paszka świadczą także kontakty z uczelniami zagranicznymi. Wystarczy przytoczyć wyjazdy na zaproszenie (jako „visiting professor”) do Uniwersytetów Technicznych w Dreźnie, Ilmenau, Berlinie, Akwizgranie Darmstadtzie, Duisburgu, Wuppertalu, Hanowerze, Siegen (Niemcy), Leuven (Belgia), Budapeszcie (Węgry), Brnie (Czechy).

Działalność naukowa Profesora była zawsze blisko związana z praktyką

conferences abroad (International Conference on Electrical Machines ICEM, International Symposium on Electromagnetic Fields in Electrical Engineering ISEF) and numerous conferences in the country. He is the co-author of 14 patents.

As it was mentioned above Professor contributed to establishment of the Institute of Electric Machines. His cooperation with electric machine industry resulted in building a separate object for workshops and laboratories of the Institute. For that reason Professor became the co-maker of the Electrical Faculty in Gliwice.

He initiated and developed the known Scientific School in the field of construction of electric machines and their application to automatized electric drive, which contributed significantly to strengthening the authority of the Electrical Faculty. He promoted the impressive number of 40 philosophy doctors in technical science who have continued their scientific career or have taken up the responsible posts in research centres and industry.

Professor Władysław Paszek has had close relations with foreign universities. He has been invited as a Visiting Professor to the Universities of Technology in Dresden, Ilmenau, Berlin, Akwizgran, Darmstadt, Duisburg, Wuppertal, Hanover, Siegen, Leuven, Budapest, Brno.

Professor's research work has always been connected with industry. In years 1961-1965 he was a consulting engineer for automation of hoisting machines at Company of Assembly of Electric Devices for Mining Industry in Katowice. From 1965 to 1970 he was a technical

przemysłową. W latach 1961-1965 był konsultantem do spraw automatyzacji maszyn wyciągowych w Przedsiębiorstwie Montażu Urządzeń Elektrycznych Przemysłu Węglowego w Katowicach, od 1965 do 1970 – doradcą technicznym w sprawach automatyzacji w Zjednoczeniu Przemysłu Maszyn Górniczych POLMAG w Katowicach. Był także konsultantem w Zakładach Pomiarowo-Badawczych ENERGOPOMIAR (1974-1986) i w Hucie POKÓJ w Bytomiu (1975-1978).

Prof. dr hab. Wł. Paszek był i jest członkiem prestiżowych korporacji, instytucji i organizacji naukowych. Do nich należą:

Komitet Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk i Sekcja Maszyn Elektrycznych i Transformatorów tegoż Komitetu (od 1969),

Polski Komitet Wielkich Sieci Elektrycznych (od 1967),

Komitet Nauk Technicznych przy Oddziale Polskiej Akademii Nauk w Krakowie (od 1962),

Rada Naukowa Instytutu Automatyki i Systemów Energetycznych we Wrocławiu (1967-1980),

Rada Naukowo-Techniczna OBR KOMEL w Katowicach (zastępca przewodniczącego, a następnie przewodniczący, 1975-1980),

Rada Naukowo-Techniczna OBR APENA w Bielsku – Białej (przewodniczący, 1975-1980),

Rada Naukowo-Techniczna OBR ZUT ZGODA w Świętochłowicach (1975-1980),

Rada Naukowa WRN w Katowicach (1965-1970),

Rada Naukowa Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn Elektrycznych Dużej Mocy DOLMEL we Wrocławiu (1978-1982).

Profesor bierze także czynny udział w komitetach organizacyjnych konfe-

consultant for automation at Works of Industry of Mining Machines POLMAG in Katowice. He was also a consulting engineer at Measurement- Research Company ENERGOPOMIAR (1974-1986) and the steel plant POKÓJ in Bytom (1975-1978).

Professor Władysław Paszek has been a member of institutions, scientific organisations and corporations such as:

- The Committee of Electrical Engineering of the Polish Academy of Sciences and the Section on Electric Machines and Transformers of this Committee (since 1969),

- The Polish Committee on Big Electric Networks (since 1967),

- The Committee of Technical Sciences at the Department of the Polish Academy of Sciences in Kraków (since 1962),

- The Scientific Council of the Institute of Automatics and Power Systems in Wrocław (from 1967 to 1980),

- The Scientific-Technical Board of OBR-KOMEL in Katowice (Vice Chairman, next Chairman, 1975-80),

- The Scientific-Technical Board of OBR-APENA in Bielsko-Biała (Chairman, 1975-80),

- The Scientific-Technical Board of OBR ZUT ZGODA in Świętochłowice (1975-80),

- The Scientific Board of WRN in Katowice (1965-70),

- The Scientific Board of the Centre for Research and Development of Large Power Electric Machines of DOLMEL in Wrocław (1978-82).

Professor has participated in organising conferences such as: the International Symposium of Electric

rencji: Międzynarodowe Sympozjum Maszyn Elektrycznych SME (od 1950) i Podstawowe Problemy Energoelektroniki i Elektromechaniki PPEE (od 1981).

Aktywność Jego jest także znana na forum Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Otrzymał za nią w 1994 r. Złotą Odznakę Honorową.

Działalność dydaktyczna, potwierdzona 50-letnim doświadczeniem, obejmowała wykłady z „teorii maszyn elektrycznych” dla wszystkich specjalności na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej oraz wykłady specjalistyczne w ramach budowy maszyn elektrycznych, takie jak: „Wybrane zagadnienia z teorii maszyn elektrycznych”, „Wzmacniacze i układy transduktorowe” oraz w ramach specjalności automatyka: „Układy regulacji maszyn elektrycznych” i „Wzmacniacze elektromaszynowe”. Profesor wykładał na studiach podyplomowych i doktoranckich w Politechnice Warszawskiej i Śląskiej: „Stany nieustalone w maszynach elektrycznych” i „Regulację wzbudzenia generatorów synchronicznych”. Prowadził także zajęcia w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Katowicach w zakresie podstaw elektrotechniki i Maszyn elektrycznych. Opracował skrypt dotyczący wzmacniaczy elektromaszynowych i transduktorowych (1960) oraz dwa skrypty na temat stanów nieustalonych w maszynach asynchronicznych (1981) i synchronicznych (1981).

Wykłady Prof. dr. hab. Wł. Paszka charakteryzują się niezwykłą komunikatywnością i są ilustrowane autentycznymi doświadczeniami wyniesionymi z praktyki przemysłowej. Zwracam na to uwagę, gdyż w erze rozwijającej się techniki i technologii pracy komputerowej ekspe-

Machines SME (since 1950) and the Basic Problems of Power Electronics and Electromechanics PPEE (Since 1981).

He has been very active in the Polish Electricians Association (SEP). In 1994 he received the Golden Award of Honour for his activity.

His educational activity included the lectures on „The Theory of Electric Machines” for students of the Electrical Faculty of Gliwice as well as the lectures for the students of the speciality „Construction of Electric Machines” such as: „Chosen Problems of the Theory of Electric Machines”, „Transducer Amplifiers and Systems”. He also gave lectures for the speciality „Automatics” on „Control Systems of Electric Machines” and „Dynamoelectric Amplifiers”. Professor delivered lectures to students of postgraduate studies at the Universities of Technology in Warszawa and Gliwice on „Transients in Electric Machines” and „Control of Excitation of Synchronous Generators”. He also lectured at The High Technical School in Katowice on „Bases of Electrotechnics” and „Electric Machines”. In 1960 Professor published a students’ book on dynamoelectric and transistor amplifiers; in 1981 two students’ books on transients in asynchronous and synchronous machines.

Professor Władysław Paszek’s lectures have always been unusually clear and illustrated by his real experiences gained in industrial practice. I pay a special attention to it because in the era of rapidly developing computer technique and technology the experiment is more and more often replaced with simulation, also in academic education.

Professor’s activity in many different fields has been awarded by many important state awards and honours:

ryment jest coraz bardziej zastępowany przez symulację, także w dydaktyce akademickiej.

Wielostronna działalność Profesora została nagrodzona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1979), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1994), Złotą Odznaką Zasłużonego w Rozwoju Województwa Katowickiego (1964), Złotą Odznaką Zasłużonego dla Energetyki (1988), Złotą Odznaką SEP.

Prof. dr hab. Wł. Paszek jest przywiązany do regionu Podbeskidzia, z którego się wywodzi, i zawsze to podkreśla. Uwielbia kontakt z naturą i jest wielkim miłośnikiem muzyki poważnej. Ma talent gawędziarza i potrafi go eksponować w dialekcie śląskim, o co jest wielokrotnie proszony podczas spotkań towarzyszących konferencjom naukowym.

Jego wypowiedzi, zwłaszcza podczas dyskusji naukowych, cechują się niezwykłą trafnością i wypowiedane są z temperamentem świadczącym o Jego nadal wielkiej żywotności. Dyskusje te są niezwykle cenne dla młodej generacji pracowników nauki, którzy w bezpośrednim kontakcie mogą skorzystać z bogatej wiedzy Profesora.

Wyrażając podziw oraz szacunek dla osiągnięć Prof. dr hab. Wł. Paszka, składamy Drogiemu Jubilatowi życzenia pełni sił twórczych, w dobrym zdrowiu i samopoczuciu oraz życzenia satysfakcji w życiu rodzinnym i osobistym.

W imieniu Kolegów z Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów

Kazimierz Zakrzewski

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1979), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1994), Złota Odznaka Zasłużonego dla Woj. Katowickiego (1964), Złota Odznaka Zasłużonego dla Energetyki (1988), Złota Odznaka SEP.

Professor Władysław Paszek is very fond of Podbeskidzie, the region he was born and brought up. He admires the nature and is a lover of classical music. His great conversational powers, especially in Silesian dialect, are well known among research workers.

His opinions and views on scientific subjects are of unusual rightness. He discusses problems lively with his specific sense of humour, which calls forth a response on the part of listeners. These discussions are of great worth for the young generation of research workers who can use his wide knowledge to their advantage.

Professor's successes are due to his personal characteristics – to his inventive mind, his energy, as well as his superb skill as an engineer of electric machines.

Expressing admiration and respect for Professor Władysław Paszek's achievements we wish our Dear Professor continuation of his creative research activity in good health and high feather, as well as satisfaction in family and personal life.

In behalf of colleagues from the Section of Electric Machines and Transformers

Kazimierz Zakrzewski